

Конференція істориків науки і техніки в Коростені

Проведення Всеукраїнських наукових конференцій «Актуальні питання історії науки і техніки» розпочалося в 2002 р. Чергова, XIII, конференція відбулася 16–18 жовтня 2014 р. у Древлянській столиці – м. Коростені Житомирської області. Організаторами цього наукового зібрання виступили Центр пам'яткознавства НАН України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури (УТО-ПІК), Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки (ЦДПІН) ім. Г. М. Доброва НАН України та Коростенська міська рада. Співорганізаторами були Академія інженерних наук України, Академія наук вищої освіти України, Асоціація працівників музеїв технічного профілю і Державний політехнічний музей при Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут» (НТТУ «КПІ»).

На конференцію прибули представники наукових і навчальних закладів, музеїв, архівів, а також аматори, які цікавляться проблемами історії науки і техніки, з Миколаєва, Дніпропетровська, Павлограда, Полтави, Львова, Харкова, Житомира, Севастополя та Києва. Усього – майже 40 представників, серед яких – 12 докторів наук. У програмі конференції було близько 120 доповідей. Усі вони видані в Матеріалах конференції.

16 жовтня в залі засідань Коростенської міської ради відбулося пленарне засідання, яке відкрив голова оргкомітету, д-р техн. наук, професор Центру пам'яткознавства НАН України і УТОПІК Л.О.Гріффен. Він надав слово для привітання співголови оргкомітету, голови Коростенської міської ради В.В. Москаленку, який стисло висвітлив історію славного міста Коростень та його сьогодення.

Від імені Українського товариства охорони пам'яток історії та культури професор Л.О.Гріффен вручив меру Коростеня В.В.Москаленку Подяку, а співробітникам Коростенської міської ради: заступнику міського голови та голови оргкомітету О.О.Дзизи, начальнику відділу культури і туризму виконкому міської ради, члену оргкомітету Л.П. Берковичу та начальнику відділу з питань цивільного захисту населення виконкому міської ради, члену оргкомітету О.Г. Бошакову – Почесні грамоти Асоціації працівників музеїв технічного профілю. Грамотами Асоціації були нагороджені учень 11-го класу середньої школи № 4 м. Коростень М.О. Ядаменко та місцевий краєзнавець О.Г. Ядаменко.

Потім з привітанням до присутніх звернувся один з перших машиністів Київського метрополітену, старійшина Асоціації працівників музеїв технічного профілю М.Т. Куриленко, який представив підготовлений ним макет книги «Звіт прийдешнім поколінням», присвяченої 70-річчю перемоги у Великій вітчизняній війні 1941–1945 років. Два примірники майбутньої книги він подарував голові міської ради В.В. Москаленку та ведучому Л. О. Гріффену.

На пленарному засіданні, на якому були присутні, зокрема, вчителі історії середніх шкіл м. Коростень, було заслухано 10 доповідей.

Наступного дня відбулося секційне засідання під головуванням заступника голови оргкомітету, д-ра істор. наук, провідного наукового співробітника ЦДПІН ім. Г. М. Доброва НАН України А.С. Литвинко, на якому було заслухано 20 доповідей з різних галузей історії науки і техніки. Усі доповіді, проголошені на пленарному та секційному засіданнях, були змістовними, цікавими й повчальними. Більшість з них супроводжувалась показом ілюстративного матеріалу. Майже кожна доповідь викликала запитання й була обговорена. Низку доповідей хочеться особливо відзначити, а саме: доповідь д-ра істор. наук, професора Дніпропетровського університету ім. О. Гончара В.С. Савчука «До проблеми визначення часу заснування державних та громадсько-наукових установ: методологічні замітки», канд. істор. наук, старшого наукового співробітника, зав. сектором Полтавського музею авіації та космонавтики І.О. Пістоленко «Вчений конструктор авіаційної та ракетно-космічної техніки Володимир Миколайович Челомей: український період життя та діяльності», д-ра істор. наук, провідного наукового співробітника ЦДПІН ім. Г. М. Доброва НАН України А.С. Литвинко «Діяльність академіка В. Ф. Уткіна в галузі створення ракетно-космічної техніки в Україні», канд. істор. наук, завідувача кафедри Павлоградського філіалу Міжрегіональної академії управління персоналом Н.М.Кушлакової «Професор П. М. Леонтовський: внесок у розвиток маркшейдерської справи на півдні Російської імперії».

Серед учасників конференції були учень 11-го класу СШ № 4 м. Коростень М. О. Ядаменко, студент Житомирського педагогічного університету О. І. Грушко і студентка Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова М. О. Степанюк, які зробили доповіді за власними проведеними дослідженнями.

Після закінчення секційного засідання вперше в історії таких конференцій відбувся круглий стіл на тему «Генезис та еволюція технічних об'єктів» під головуванням професора В. В. Савчука. Було заслухано доповіді професора Л. О. Гріффена «До питання про генезис технічних об'єктів» та д-ра техн. наук, професора НТТУ «КПІ» В. Ф. Шинкаренка «Генетична історія техніки: сьогодення і майбутнє нової галузі знань». Доповідачі відповіли на численні запитання. Виголошені доповіді були активно обговорені.

Після закінчення круглого столу учасники конференції ознайомилися зі змістовною експозицією міського краєзнавчого музею, виставкою виробів колишнього Коростенського фарфорового заводу.

Учасники конференції були захоплені ландшафтом та пам'ятниками чудового міського парку ім. М. Стровського, який простягається вздовж річки Уж, де встановлено пам'ятник княгині Ользі.

О. Г. Бошаков, М. О. Адаменко, О. І. Грушко та В. Б. Пацюк детально ознайомили учасників конференції з експозицією унікального військово-історичного комплексу «Скеля», збудованого в середині 30-х рр. ХХ ст. під керівництвом легендарного генерала Д. Карбишева.

18 жовтня 2014 р. конференція завершила свою роботу. Відзначимо, що учасники конференції одногласно висловили щире подяку міському голові Коростеня В.В. Москаленку, під патронатом якого відбулося це наукове зібрання, та його команді О. О. Дзизи, Л. П. Берковичу, О. Г. Бошакову, А. В. Охрімчуку та іншим, завдяки кому конференція була проведена на високому організаційному рівні. Видані окремою збіркою матеріали конференції отримали всі учасники.

Наступна XIV Всеукраїнська наукова конференція «Актуальні питання історії науки і техніки» має відбутися на початку жовтня 2015 р. у Києві.

*В.О. Константинов, канд. техн. наук, с.н.с.
відповідальний секретар оргкомітету конференції*

IV Международная научная школа молодых ученых Института истории естествознания и техники РАН и ФГБУ «Научно-исследовательский испытательный центр подготовки космонавтов им. Ю.А. Гагарина»

Названная школа была проведена 17–20 ноября 2014 г. в Звездном городке с темой «Смысл новизны в науке и технике». В работе школы приняли участие также молодые ученые из Института социологии НАН Беларуси и Центра исследований научно-технического потенциала и истории науки им. Г.М. Доброва НАН Украины.

Помимо выступлений в первую половину дня, школа имела насыщенную экскурсионную программу (Техническая база ЦПК, Музей космонавтики Центра), включая занятия из программы подготовки космонавтов (основы астронавигации и практика в Планетарии, урок пилотирования вертолета на тренажере, теория и практика ручного управления стыковкой модуля «Союз ТМА-М» и МКС).

В приветственном слове на торжественном открытии школы директор ИИЕТ им. С.И. Вавилова РАН, член-корреспондент РАН, летчик-космонавт РФ Ю.М. Батулин сообщил, что проводимое мероприятие следует рассматривать именно как

школу: не последовательность серьезных докладов на научной конференции, не экзамены, не проверка знаний, а процесс интенсивного приобретения нового знания в дружеской атмосфере, поэтому участникам не следует бояться задавать вопросы и аргументировать свою точку зрения, не следует бояться ошибок.

Летчик-космонавт СССР, д-р техн. наук, генерал-полковник авиации, руководитель ЦПК им. Ю.А. Гагарина в 1991–2003 гг. П.И. Климук в приветственном слове провёл исторический экскурс советской и российской космонавтики, рассказал о сложностях, которые пережила отрасль в 90-х гг., пожелал участникам здоровья, благополучия и успехов в предстоящей работе.

Заместитель начальника ЦПК им. Ю.А.Гагарина Б.И. Крючков в первом докладе школы («Этапы инновационного развития Центра подготовки космонавтов имени Ю.А. Гагарина») дал картину общего состояния российской и мировой